

"מיטת האספן"

תערוכה ורב-שיח | גלריית "בית הנסן" | 16.1.19 - 8.2.19

אוצרת: חנה בן-חיים יולזרי

כאמנית, סיקרן אותי תמיד מסען של היצירות עם יציאתן מהסטודיו. התערוכה "מיטת האספן" אצורה כמייצב המהדהד את חווית המפגש עם אוסף, אשר סובב ומקיף את מיטת השינה של איש האמנות, האספן והגלריסט עודד שתיל.

התערוכה עוקבת אחר תחנות במסען של היצירות: מן הסטודיו, אל חדר השינה, בו הן מתערבבות בחלומותיהם של הישנים במיטה הזוגית, משם למרחב הציבורי, אל גלריית "בית הנסן", אולם בו שהו בעבר החולות בצרעת תקופות ארוכות מחייהן.

עבור כל יצירה ויצירה, זהו מסע רצוף פרידות, הנטען במשמעויות מתוך היחסים המתהווים עם הסביבה החדשה, הרחק מחלומותיהם וכוונותיהם של יוצריהן. בתנועתן בין הפרטי לציבורי, היצירות ממשיכות לקיים יחס אינטימי עם הצופה שלהן. בשיטוטי בדירת האספן המשמשת גם כגלריה, מצאתי את אוסף הציורים התלוי בחדר השינה כפורטרט אישי, תעודת זהות הבעתית וחשופה, הנבנית מתוך ריבוי, עומס ומפגשים רנדומליים.

עיקר האוסף הן יצירות ישראליות עכשוויות במדיות: צילום, ציור, רישום, רדי מייד ומעט פיסול. בין האמנים: מיכל שמיר, משה גרשוני, פאריד אבו-שאקרה, אורי קצנשטיין, יאיר ברק, שי יחזקאלי, אסי משולם ועוד. הבחירה של האספן ביצירות מסוימות וחיבורים מקריים הנוצרים בין היצירות התלויות באופן רנדומלי לבין אובייקטים אחרים וריהוט באותו חלל, מייצרים מארגים אסוציאטיביים ואפשרויות לנרטיבים מרובים. "תצוגת המחסן" (כך מתייחס אליה עודד שתיל) הממוקמת בחדר השינה, מציפה נרטיבים אישיים ולאומיים המשתלבים זה בזה.

האספן והפסיכואנליטיקאי זיגמונד פרויד, יצר קשר בין חפצי אמנות, ארכאולוגיה, צילומים ביוגרפיים וחדר הטיפולים. ספת הטיפולים הייתה מוקפת בפסלים, ציורים ותבליטים מתרבויות ותקופות שונות. אוספו הפרטי של פרויד הפך לחלק מעולמם של מטופליו. בחירתו של עודד שתיל לעטוף את מיטת השינה הזוגית ביצירות אמנות, ממקמת אותן בטריטוריה של עונג ומחברת אותן עם איווי שתנועתו מחוסר אל חוסר ולעולם איננו יכול להתממש. עודד שתיל מספר כי היצירות התלויות בחדר השינה, עוטפות וסובבות את מיטתו, מאבדות בעבורו את נראותן בחיי היומיום. הן הופכות ל"רעש לבן", מטפורה למיסוך והדחקה מהמודע היומיומי. יצירות בהן התאהב ורכש מתוך רצון עמוק שיהיו שייכות לו, הופכות בחיי היומיום לשקופות עבורו.

איסוף אמנות כהבניית האני, החל במאה ה-17 עם "קבינט הציור". בשונה מ"חדר הפלאות" בו נאספו אובייקטים מגוונים מרחבי העולם, משלדי דגים ועד חרבות, "קבינט הציור" ניבנה במרחב המגורים, כמקום פרטי ששימש את בעלי הבית בלבד. ל"קבינט" הוזמנו ציורים מאמנים. הללו הביאו אל תוך הבית עולם של חוץ, שהפך לחלק בלתי ניפרד מחיי הדירים בו. פעולת האספנות כניכוס, שייצגה סטאטוס חברתי, חרגה עתה, מן המעשה הקולוניאליסטי. יצירות האמנות במרחב הביתי, אפשרו התקיימות של הדמיוני כממשי עבור הפרט בחברה ותרבות אליהן הוא משתייך.

בתערוכה משולבים: האוסף המשוחזר התלוי בחדר השינה; עבודות הסאונד "ארכיון מיטה" (חנה בן-חיים יולזרי) המתייחסת לממד הארכיוני של האוסף; עבודת הווידאו "מימסה ביישנית" (חנה בן-חיים יולזרי), המציגה מבט רפלקטיבי ומהורהר על האוסף, כפי שצולם לעת ערב בחדר השינה של האספן.

במהלך התערוכה יתקיים רב-שיח: "בין חלום האמן לחלום האספן". אמנים, אספנים ותאורטיקנים ידונו בהיבטים שונים של אמנות ואספנות.